

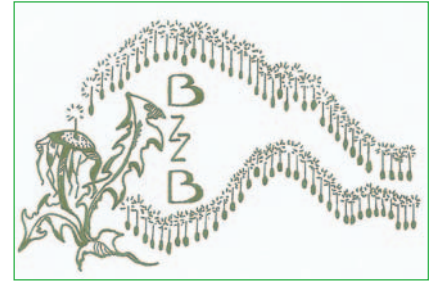
Nieuwsbrief

Behoud de Zak van Zuid-Beveland



Stichting
Behoud de Zak van Zuid-Beveland
Secretariaat: v.d.Poest Clementstr 7,
4443 AL Nisse
Tel. 0113 - 649536
Triodos Bank : NL94TRIO0198420285
e-mail: bzzb@hetnet.nl
www.bzzb.nl

SEPTEMBER 2017



Van het bestuur

Het bestuur vindt het fijn om u na de zomerse vakantieperiode te benaderen met een nieuwe nieuwsbrief.

Er is weer van alles om aan u door te geven.

Allereerst het programma van de **donateurdag op 7 oktober**. Dat belooft een mooie interessante middag in Borssele te worden. Lees erover en geef u op!

Wij schrijven over het dorp Ellewoutsdijk; ons plan om daar bij elkaar te komen, viel in duigen door de druk bezette agenda van het dorp. In 2018 gaan we daar in ieder geval wel op bezoek, dat staat nu al geboekt. De Borselse dorpen krijgen trouwens om de beurt onze aandacht in een terugkerend 'dorpartikel'. Ook proberen we het vraag en antwoord rubriekje 'Weet u dat?' vol te houden. U kunt hiervoor ook zelf een vraag indienen via bzzb@hetnet.nl of het secretariaat.

Op 30 september is het **Erfgoeddag** van het Landschap met verspreide activiteiten in heel Zeeland. Organisatie Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ), het Zeeuwse Landschap (HZL) en Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ). Dan is de BZZB te vinden bij Hoeve Van der Meulen in 's-Heer Abtskerke om u te informeren en te ontmoeten. Op het programma staan: een bezoek woonhuis, biodivers erf, natuurvriendelijke inrichting, akkertjes, vliedberg, boomgaard en

excursies. Er is informatie over het historisch landschap en meedoen kan aan een workshop 'zeis'. www.erfgoeddagzeeland.nl

Op **10 september** is het **Open Monumentendag** over het thema *Boeren, Burgers en Buitenlui*. Borsele biedt een mooi programma met lezingen (avond 9 sept) over en rondleidingen op Hof De Dierik. Zie www.borsele.nl bij evenementen voor het hele programma.

We schrijven in deze nieuwsbrief ook over een bacterievuur-avontuur met Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ). De BZZB zelf werd samen met alle 23 aangesloten organisaties beschreven in de laatste Wantij van de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf). Dit alles om maar aan te geven dat we samen op trekken om de groene waarden van Zeeland te behouden!

Natuurlijk zitten we nog steeds te springen om nieuwe donateurs, vrijwilligers en nieuwe bestuursleden! Aanmelden kan altijd. Wij kunnen en willen veel meer!

We nodigen u uitdrukkelijk uit mee te doen met de **enquête van Natuurmonumenten over de Zak**. Zie de bijgevoegde folder en gun ze 10 minuten!



DONATEURSMIDDAG IN BORSSELE

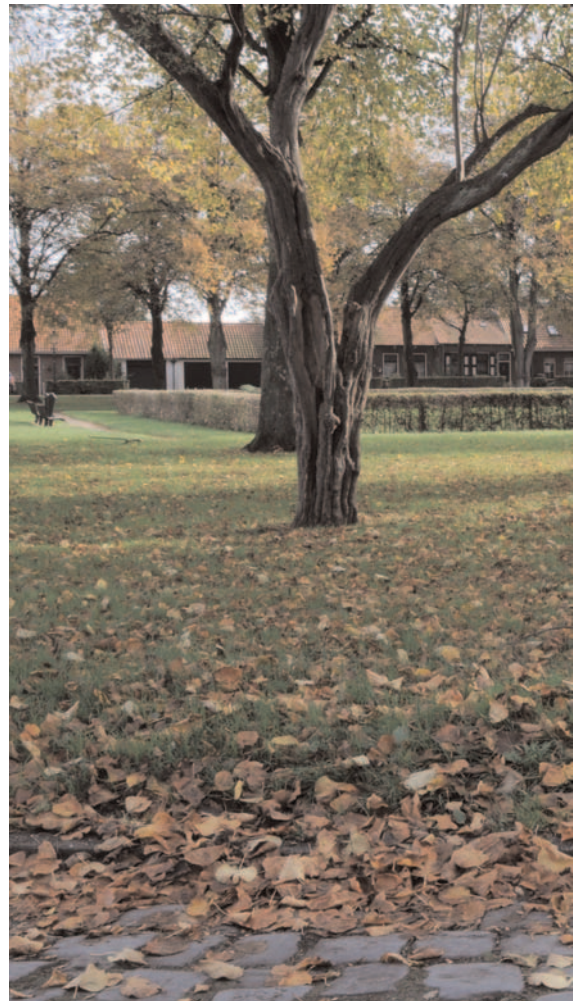
De jaarlijkse donateursmiddag vieren we dit jaar in Borssele, het unieke, planmatig opgezette dorp in de westelijke renaissancepolders van Zuid-Beveland.

Op **zaterdag 7 oktober** verwachten we de donateurs vanaf 13.00 uur in het dorps huis Vijverzicht aan het Plein in Borssele. Na de koffie met wat lekkers leidt Marius Vrijlandt, geboren, getogen en na veertig jaar teruggekeerd in Borssele, ons rond in het dorp dat in de zeventiende eeuw de ideale grondslag van de Gulden Snede kreeg. Het kwam in de plaats van het eerder verdronken Monster dat op het Eiland van Borssele was gegroeid vlakbij wat nu de Berg van Troje heet. In tegenstelling tot het grootste deel van het dorp, bleef het kasteel dat daar stond, Slot Troje, boven water maar de storm betekende wel het begin van

het einde. Marius Vrijlandt zal ons vertellen over de glorieuze geschiedenis van het stamslot van de heren van Borssele. De berg is een van de weinige resten in Zeeland van een met stenen ommuurd kasteel met een voorburch, dat een voorganger had in een motte-kasteel. De Berg van Troje is kort geleden toegankelijk gemaakt en voorzien van informatiepanelen.

Het belooft, kortom, weer een interessante middag te worden, die we rond vijf uur afsluiten met een hapje en een drankje in Vijverzicht.

We vinden het fijn als u komt. **Opgave graag voor 28 september via bzzb@hetnet.nl, telefonisch 0113-649536 of met een berichtje naar BZZB, Van der Poest Clementstraat 7, 4443 AL Nisse.**



RAAD VAN STATE AAN DE HAGELKANONKNOP

In de vorige nieuwsbrief berichtten wij over de op handen zijnde uitspraak van de Raad van State over de anti-hagelkanonnen. Na het toen vermelde uitstel gaf de RvS nog 2x opnieuw bericht van een uitstel van 6 weken ('vakantieoponthouden' kregen we te horen). Na telefonisch contact is ons verzekerd dat de uitspraak half september komt.

Een interessante uitspraak in Dreumel is ondertussen gedaan; fruitkwekers houden daar hun vergunning om 4x per jaar te schieten met een verbod op de nacht. De Borselse vergunning is veel minder streng in die toepassingstijden. Ons beroep kent veel meer aspecten; wij blijven dus benieuwd hoe de RvS oordeelt.

De data voor onze activiteiten vraagt op dit moment om het uitgeven van de nieuwsbrief op dit moment. Het spijt ons hier nu niet in te kunnen gaan op de uitspraak in onze zaak. Dat gaan we zeker doen in december. Door andere media zal ons wel een reactie gevraagd worden; dat leest u vast wel. Met vragen kunt u ons benaderen. Na de uitspraak zet de BZZB alle relevante informatie uit haar dossier z.s.m. onder de knop anti-hagelkanonnen, zodat iedereen er in de toekomst gebruik van kan maken.

Bent u geen fan van de explosies van het anti-hagelkanon, dan adviseren wij u reeds bij het Omgevingsplan Borssele 2017 (vanaf 5 oktober in de inspraak) een zienswijze in te dienen tegen het eenvoudig en algemeen toelaatbaar maken van een anti-hagelgenerator op agrarische percelen. Inhoud van een (nieuwe) vergunning en keuze van het apparaat (BBT) zijn naar onze mening relevant! De gemeente wil in ieder geval vergunnen en heeft daarvoor in de loop der jaren zeker maatwerk bedacht en een beleidsregel toegepast. De fruitkwekers blijven in de bescherming door het apparaat geloven, maar hebben na tien jaar wat meer grip op nodeloos knallen en een betere kijk op de weersverwachting. De wettelijke geluidsnormen blijven evenwel van kracht en die worden met het Inopowerkanon in zeer ruime mate overschreden. Elders in ons land worden steeds meer 'stille hagelkanonnen' vergund, die wel aan de normen kunnen voldoen.



TEN STRIJDE

Toen ik begin zeventiger jaren in de Zak van Zuid-Beveland kwam wonen, hoorde ik al snel over bacterievuur. In het rijke meidoorngebied met veel fruitkwekers was er grote angst voor uitbraak en verspreiding van deze ziekte. Met hele meidoornhagen werd korte metten gemaakt en besmette struiken werden verbrand. Gelukkig zijn ondertussen goede afspraken gemaakt over controle en bestrijding, zodat ik deze barre maatregelen niet meer waarneem.

Toch is oplettendheid geboden en blijft er werk aan de winkel. Fruitkwekers inspecteren de boomgaarden, Natuurmonumenten let op haar bezit en SLZ controleert en grijpt in bij particulieren als dat overeengekomen is.

Gewapend met snoeischaren en zagen gingen we deze zomer als echte strijders op pad: ten strijde tegen bacterievuur. Getooid met een verfspuitbus met gemeen oranje en een spiritussproeier leek het alsof we iets onoorbaars gingen doen. Het tegendeel was waar; met een medewerker en andere vrijwilligers trok ik de natuur in voor het goede doel! Een oproep van SLZ bracht me onlangs zover.

Met ervaren professionals als Kees Tonkens of Johan Calle leerde ik in het veld snel veel over bacterievuur. Niet ieder verkleurd takje wijst immers op bacterievuur. De bestrijdingswijze is gelukkig veranderd. Wegknippen of afzagen van besmette delen zodat ze verdrogen, volstaat al snel. Gereedschap desinfecteren is van groot belang.

Bomen die een grote besmetting hebben, soms slechts zichtbaar aan kleine maar veel verspreide aantastingen, worden met verf gemerkt en later door SLZ of de eigenaar geheel afgezaagd en zo nodig opgeruimd.

Hoewel ik me voorstelde om rondom Nisse in het heggengebied bij wandelingen als speur-



Vrijwilligers Robin (op bovenstaande foto), Maarten, Elly, Johan en Maatje trokken ten strijde tegen bacterievuur. Maatje beschreef hun avontuur.

neus voor bacterievuur te gaan fungeren, bleek de aanpak anders. SLZ gaat op verzoek van de eigenaren hagen van allerlei prachtige weijtjes inspecteren. Als vrijwilliger mocht ik mee en wandelde ineens op plekjes waar je normaal niet komt tijdens gezonde, leerzame en ontspannende dagjes-uit. Gezellig en relaxed; bovendien hadden we het geluk weinig bacterievuur te vinden. Een goed jaar zagezegd!

En zo genoten we van het spaarzame, nuttige werk. Al bramen snoepend in holbolle weijtjes met drinkputten ontdekten we een steenuiltje, zwaluwen en prachtige oude bomen. We maakten ons zorgen over een onvriendelijke ram, werden achtervolgd door een vriendelijke groep schapen, ontweken de stier en verbaasden ons over een relaxte Zeeuwse knol. Over hekken, onder prikkel- of stroomdraad langs stekelige hagen van bramen en brandnetels vonden we de meidoornhagen vol rode bessen, die in de meimaand hun witte geurige bloesempracht ten toon spreiden als hét plaatje van de Zak: waard om te behouden en te beschermen. Geweldig dat particuliere eigenaren hun weijtjes als vanouds in standhouden en laten onderhouden.

De meidoornhagen zijn niet overal even mooi en sterk. Je ziet omvorming door andere haagplanten zoals sleedoorn en overwoekering door bramen. Soms zijn struiken verzwakt door

eerdere of andere aantasting, gebrek op hun standplaats of onvoldoende onderhoud.

De SLZ heeft kennis en kunde voor het inspectiewerk, dat ze uitvoert van half mei tot eind september ook elders in Zeeland. Verschillende malen bezoekt ze het particuliere bezit.

Een provinciale subsidie en een vergoedingsregeling dekken de kosten. Het is niet duidelijk hoe dat in de komende jaren bekostigd gaat worden, maar een ding is duidelijk: bacterievuur moet bestreden!

Een aanrader om als vrijwilliger aan mee te werken en een geweldige vrijetijdsbesteding met de SLZ-bus de Zak rond en ongekende paden in de natuur verkennen. Superleuk voor jong en oud! En burgerparticipatie!



Ellewoutsdijk? Dat is toch het eind van de wereld? Die opmerking krijgt Rianne van Dalen regelmatig als ze vertelt dat ze beheerder is van het dorps huis in Ellewoutsdijk. Nu woont ze zelf in Kloetinge en dat is ook niet bepaald het middelpunt van het universum, maar de afstand die mensen kennelijk ervaren, is voor Rianne juist weldadig. „Telkens als ik naar Ellewoutsdijk rijd, en dat is bijna dagelijks, geniet ik van het landschap dat steeds verandert en altijd mooi is.“

Het is waar: Ellewoutsdijk is met 400 inwoners klein en veel verder kun je niet zonder natte voeten te halen. Maar er is toch ongeloofelijk veel te doen voor wie de moeite neemt om er eens te gaan kijken. Om te beginnen is er de landelijke schilderachtigheid als je er binnen rijdt. En dat in contrast met de grandeur die de tuinen van het verdwenen landgoed Zorgvliet nog uitstralen met beelden, een koetshuis, een druivenkas en grote gazons. Naar het centrum toe, of tenminste het oudere deel van het dorp, wordt de bebouwing iets stedelijker: een verdieping extra en een compactere uitleg. Maar dat duurt maar heel even. Dan wordt het weer landelijk en stuit je op een

bijna idyllisch gemaaltje, de dijk en daarachter een getijdenhaventje met kleine bootjes.

Daar is lang niet alles mee gezegd want Ellewoutsdijk heeft veel extra's. Een fort bijvoorbeeld waarin nog nooit een soldaat gelegerd is geweest. Niet lang nadat het gebouwd was, vanwege de afscheiding van België, was het plotseling niet meer nodig om de Westerschelde vanuit Ellewoutsdijk en Neuzen, aan de overkant, te verdedigen. De enige mensen die ooit in het fort woonden waren de veroordeelde NSB'ers die na de oorlog tot wel drie jaar geïnterneerd waren in het koude, vochtige gebouw. Dat lag toen nog buiten-



dijks maar het werd binnengedijkt toen de dijken langs de Westerschelde op Deltahoogte werden gebracht. Natuurmonumenten heeft het opgeknapt en je kunt het 's zomers van dinsdag tot en met zondag bezoeken tussen 10 en 17 uur. In de winter van woensdag tot zondag tussen 12 en 17 uur. Elk jaar vindt er in het Fort een kunstfestival, Oelje Broelje, plaats.

Een eindje verder kun je nog meer bijzonders bewonderen, veel ouder dan het Fort, het dorp en zelfs de polder. Ellewoutsdijk had altijd al een inlaag waar veel vogels broedden, rustten en foerageerden.

vervolg pagina 5



AAN HET EIND VAN DE WERELD



Met de komst van de Westerscheldetunnel kwam er een inlaag bij. Op de plaats waar die werd aangelegd, stuitten onderzoekers op bewoningsresten uit de Romeinse tijd. Boerderijtjes, huizen en een kraal voor het vee werden blootgelegd. Je kon precies zien waar de mensen stookten, welke dieren ze hielden, wat ze aten en hoe handig ze eeuwenoude versteende resten van een oerbos hadden toegepast. Alles was keurig netjes bewaard door het veen.

Alsof het met de bijzonderheden niet op kan in Ellewoutsdijk, vinden we er ook nog het Kerkje van Ellesdiek. Sinds het kerkvolk te gering in aantal bleek werd voor de ere-

diensten, hebben vrijwilligers het in gebruik genomen als centrum voor levensbeschouwing, cultuur en vriendschap.

Vaak worden er oecumenische diensten gehouden in Zeeuwse dialecten, er is muziek, theater en er zijn tentoonstellingen. Het kerkje zit weer zeer regelmatig helemaal stampvol. www.kerkje-ellesdiek.nl

Wie in Ellewoutsdijk rondloopt zal ongetwijfeld trek krijgen al was het maar in een kopje koffie. Dat moet lukken want Rianne van Dalen beheert het Van Hattumhuis, het dorpshuis, als een café/restaurant.

Het Van Hattumhuis, in de volksmond 't Nut, is er natuurlijk voor het verenigingsleven, voor de dorpingen maar ook voor de vermoeide reiziger, de toerist en verder iedereen die een terrasje wil pakken of een hapje wil eten. Het maakt niet uit of je in groep komt of alleen. Wil je er met een goedgevulde rugzak op uit om bijvoorbeeld de riempjesroute te

lopen, langs rijmpjes in het Zeeuws, moet je wel even afspreken: zeeuwsnetjesgergeld@gmail.com

Een andere pleisterplaats, desnoods voor wat langer dan een dag, is B&B bij Saartje. Twee tweepersoons kamers met luxe badkamers kunnen het hele jaar door worden gehuurd. Je bent dan ook zeker van een uitgebreid ontbijt met niets dan streekproducten. De uiteenlopende confituren zijn huisgemaakt en ook te koop. Saartje's Theetuin is geopend van april tot oktober en ook een bezoek daaraan is een bijzondere ervaring. Buiten kun je zitten naast een glanzende moestuin omringd door bloemen. Kleine groepjes kunnen in het bakkeetje terecht, grotere groepen in een serre. Ook bij Saartje is het verstandig om even te informeren: www.benbijaartje.nl



PROJECTENATLAS BORSELE

Er komt een nieuwe Projectenatlas Borsele. De nieuwe atlas moet een overzicht bieden van ruimtelijke en maatschappelijke projecten die bijdragen om Borsele aantrekkelijker en leefbaar te houden in de toekomst. De BZZB was uitgenodigd voor de stakeholders-bijeenkomst over de projectenatlas. Deelname op persoonlijke titel in de klankbordgroep was daaraan vooraf gegaan.

De atlas van 2006 bevatte 33 ruimtelijke projecten. Die richtten zich ook toen al op de leefkwaliteit. De uitvoering zou gebeuren in samenhang met elkaar en in samenwerking met derden (woningbouwvereniging, projectontwikkelaars, particulieren, waterschap, provincie e.d.). De oude lijst geeft voor de inwoner die Borselse ontwikkelingen volgt, een scala van herkenningspunten.

Oud

Het is leuk om na te gaan welke projecten zijn uitgevoerd. Het lijkt alsof de 'makkelijkste' projecten voor een groot deel gelukt zijn en dat de lastige nog maar recent aandacht kregen, in de wacht staan of afgevoerd worden. De uitvoering is niet altijd een succesverhaal: denk bijvoorbeeld aan herontwikkeling AMAC; herontwikkeling Boot en Buteijn; herstructurering (uien-)bedrijven. De belangen van bedrijfsleven en projectontwikkelaars gaan toch vaak voor de leefkwaliteit. De restauratie van het fort Ellewoutsdijk is niet optimaal waardoor de gebruiksmogelijkheden niet als voorzien uitpakken. De dorpsharten voor Kwadendamme, Ovezande voldoen hopelijk aan de dorpsbehoefte. Plannen in Oudelande lijken te blijven steken.

Nu nog

Het 'oude' beleid is volgens ons nog lang niet af. Binnen het aandachtsveld van de BZZB pleiten we ervoor gepleit om voortvarend verder te gaan. Dat kan bij projecten zoals het ontwikkelen van Sloegroen, een krekplan bij 's-Heerenhoek en het verbinden van het Zwake met het Schengegebied. Het recreatief knooppunt Hoedekenskerke heeft onze belangstelling en support, evenals het aantrekkelijk maken van de spoorwegemplacements. Ook het herstel strandje van Baarland houdt onze aandacht.

Met de ontwikkeling van de Westerscheldekust in het Borselse willen we ons nadrukkelijk bezighouden. Fiets- en wandelroutes blijven we koesteren. Bij het landschapsherstel De Poel zien we nog graag een verbinding tussen het heggengebied en het ganzengebied (verbinden natuur en ecologische route). Bij vitaal platteland/wonen als drager van het platteland denken we aan de leegkomende boerenwoningen. Het behoud en herbestemmen daarvan kan door interesse te kweken voor landelijk wonen. Dat kan met eigentijds in gebruiksmogelijkheden en met respect voor de bestaande vorm en identiteit.

Een schuurbedrijfsgebouw? Of een gedeeld wonen project?

Bij landbouw flankerend beleid krijgen we kleinschalig en biologisch boeren en de agrariër als natuurbeschermers op het netvlies.

Nieuw

In welke richting gaat nu die nieuwe Projectenatlas, die op 9 november ter informatie op de agenda van de gemeenteraad staat? Een voorlopig beeld zal dan wel in de steigers staan. Op de bijeenkomsten kwam de klimaatverandering aan de orde met de vraag of kreekherstel en cultuurhistorische waarden hierbij een rol kunnen spelen.

Is 'Energie' inderdaad het kernwoord waarmee Borsele winst kan behalen? Een dorp los van het gas als pilot geeft wellicht positieve input. Profileer de Zak van Zuid-Beveland als het groene hart tussen de Nederlandse en Vlaamse Randstad. Groen, rust en ruimte, goed voor de gezondheid. Natuurontwikkeling is ook uit te voeren met kleinschalige landschappelijke elementen. Daarvoor liggen ook bij de Westerschelde kansen.

Abstract

Op de bijeenkomsten was van concrete projecten eigenlijk nauwelijks sprake. Naast duurzaamheid (energie/vervoer) kwamen de termen biodiversiteit, vergrijzing, zorg, digitale bereikbaarheid, zelfvoorzienend, gemeenschapszin, identiteit, recreatie, woningvoorraad, werkgelegenheid en

vervolg pagina 5



vervolg pagina 6 'Projectenatlas'

vrijwilligers ja zelfs de rol van de gemeente in de toekomst stond ter discussie.

Concreet

De BZZB verwoordt als concrete objecten ook het verbinden van de dorpsbossen met een groen wandelpad om te beginnen van Borssele naar 's-Heerenhoek en vervolgens verder naar Nieuw-dorp. Zij ziet werk maken van het gebied Crop/ Scheldeoord/ Baarlandsestrandweg als recreatie, natuur/ landschap en industrie combinatie nabij de Westerschel-

dekust als een grote uitdaging. Geen voorrang voor economische belangen, maar een 'voor wat hoort wat' beleid dat als voorbeeld kan dienen.

De dorpen onderscheidend laten zijn in profilerende kleinschalige, culturele en vernieuwende activiteiten passend bij hun specifieke identiteit. Bottom-up initiëren, activeren en faciliteren. Dorpshuizen drager van sociale cohesie laten zijn, kristallatiepunt ook van het moderne digitale samenleven. Inventarisatie van recent ontwikkelde landschappelijke identiteit

en dorpsilhouet bedervende grootschalige (bedrijfs)gebouwen en loodsen; met het idee herstelbeleid te ontwikkelen voor vorm en landschappelijke inpassing.

Geef de Zak van Zuid-Beveland de signatuur van gezonde veelzijdige kwaliteit, onthaasten en genieten. Te mooi om waar te zijn?

Niemand heeft het ideaal in de hand, maar waarheen stuurt hij die het niet op 't oog heeft ? (Thorbecke).

STAND VAN ZAKEN OMGEVINGSPLAN

De externe klankbordgroep pilot Omgevingsplan Borsele 2017 werd op 28 augustus voor de laatste keer bijeengeroepen. Daar zat de BZZB, twee vrouw sterk te midden van mensen die uit hoofde van hun werk aanschoven.

We kregen een heldere update over de laatste werkzaamheden voor dit uiterst belangrijke (digitale) document dat het bestemmingsplan Borsels Buiten gaat vervangen. Het gaat ieder die het buitengebied gebruikt of er woont aan.

Nieuw is de objectgerichte beschrijving en de digitale raadgeving. Het doel is vereenvoudiging voor de gebruiker, minder regels en een verbreding op inhoud (niet alleen ruimtelijke ordening maar ook de fysieke leefomgeving – zoals bijvoorbeeld gezondheid).

Vanaf 5 oktober gaat het ontwerp gedurende 6 weken de inspraak in, een zienswijzeprocedure volgt. Iedere bewoner van het buitengebied is belanghebbende voor zijn plekje en kan een zienswijze indienen bij de gemeenteraad, die op 18 maart 2018 het Omgevingsplan onder een nieuwe wellicht klinkende naam vaststelt. Daarna is er nog een beroepsmogelijkheid bij de Raad van State.

We werden bijgepraat. Want de definitieve tekst is er nog niet en ook de digitale kaart met iconen en aanklikmogelijkheid waarbij de regels en mogelijkheden per object zichtbaar worden is nog on-

der constructie.

De BZZB vroeg alvast om een handleiding voor de laatste, want we vonden het toe nu toe best lastig om vlot de door ons gewenste informatie te vinden. Gelukkig bleken wij niet de enige.

De BZZB heeft bovendien belang om het gebied in zijn geheel te beschouwen en richt zich in ieder geval niet alleen op individuele objecten. Kortom we blijven benieuwd naar de definitieve versie om te zien hoe de gebiedsindeling werkelijk uitvalt, de waarden van landschap en bebouwing beschreven zijn en wat er nu werkelijk wel en niet mag. De integrale aanpak blijft ook een heet hangijzer, want van de verbreding is maar gedeeltelijk gebruik gemaakt en milieueisen zoals in de geluidverordening blijven gewoon van kracht.

Onze inspanningen (reactie op NvA en 2 op het voorontwerp zie www.bzzb.nl) hebben wellicht 'iets' bijgedragen aan het proces en de inhoud.

Het onderdeel Natuur en Landschap is bijgesteld: geomorfologisch en natuurwetenschappelijk waardevolle agrarische percelen zijn alsnog bestemd; deel van het Kerngebied De Poel en heggengebied Nisse is vergroot; vliedbergen zijn expliciet bestemd; bij functie Natuur moeten werken en werkzaamheden vergund worden; 'algemeen toelaatbare functies voor kwetsbare gebieden' is toegevoegd voor dijken/ agrarische gebieden met natuur en land-



schapswaarden en nieuwe natuur. Verder heeft men bedacht dat kleinschalig kamperen, intensieve veehouderij geen specifiek zorgen geeft. Gezondheidsbevordering en -bescherming zijn niet direct nodig; het is in het Borsels buitengebied al zo groen en goed. Dus hiervoor is slechts beperkte of ontbrekende regelgeving.

We zijn benieuwd naar de totale respons op het voorontwerp. Daar krijgen we pas zicht op als het ontwerp ter inzage ligt.

De projectleider van het adviesbureau Rho is trots op de weinige reacties op dit grote plan: 6 overleg- en 24 inspraakreacties. Wij zien dat eerder als een gemiste kans. Voor het tot stand brengen van de directe betrokkenheid en het inzicht geven aan inwoners over regels voor hun leefgebied had meer 'reclame' gemaakt kunnen worden.

Ook het klankbord is een makkelijke exercitie voor betrokken deelnemers – bestuur en opdracht zijn leidend. Veel blijft hetzelfde en de vernieuwing leidt zelden tot verbetering. Kunnen we er echt tevreden mee zijn of geldt ook hier in deze pilot dat alles van waarde weerloos is?



● WEET U DAT ?!

Vorige keer vroegen we naar eventuele overblijfselen van 't Hooch Huys in Sinoutskerke. We kregen een reactie van de heer Minnaard, die ons daar van alles over wil vertellen maar dat gaat even duren; hij had nog geen tijd. Dat houdt u dus tegoed.

Nieuwe vraag

Nu we een beetje in Ellewoutsdijk zijn gedoken vroegen we ons af of er, buitenom de tuinen en de bewaarde beelden en gebouwen, nog wat terug te vinden is van het landgoed Zorgvliet. In Baarland, bijvoorbeeld, zie je in sommige huizen nog de kloostermoppen die afkomstig zijn van kasteel De Hellenburg.

Zouden de mensen in Ellewoutsdijk van de nood ook een deugd hebben gemaakt toen bij de bevrijding van Zuid-Beveland het landgoed met de grond gelijk werd gemaakt?

Zorgvliet was een grote, uitgebreide villa in de stijl van een suikertaart, die gebouwd was op de resten van kasteel Ellewoutsdijk, waarvan al in stukken uit de veertiende eeuw wordt gesproken. De ruïne van dat kasteel werd in 1822 afgebroken om plaats te maken voor Zorgvliet. Het was de familie van Hattum, rijk geworden in de internationale weg- en waterbouw, die eerst een villa

bouwde die later aanzienlijk werd vergroot. De tuinen met bijgebouwen, beelden en zelfs een jachttoren, waren aan weerszijden van de Langeville in Engelse stijl aangelegd.

Op onze eerste kwestie, die van het aan de landzijde beschoeide piertje aan de Kaloot, hebben we ook een antwoord gekregen. Of liever: een suggestie. Marius Vrijlandt meent dat het onderdeel is van een landwinningsproject. Aan de Kaloot werd tot 1960 getracht slikken zo hoog op te trekken dat het schorren werden zodat ze later konden worden bedijkt. Dat gebeurde in vakken, afgezet met rijen perkoenpalen en dunne beschoeiingen. De pier zou het project hebben moeten beschermen tegen afkalving door het snelle tij aan het diepe water.



Kasteel „Zorgvliet“, Ellewoutsdijk